

APROBAT
Președintele interimar al Colegiului Civil
și de Contencios Administrativ
al Curții de Apel Bălți

Stela Procopciuc

Notă informativă
Sinteza practicii judiciare cu privire la judecarea apelului (2a, 3a,
2ac), în perioada 12 luni a anului 2022

Conform planului de activitate a Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți pentru anul 2022, s-a stabilit întocmirea sintezei cu privire la judecarea apelului (2a, 2ac, 3a), pentru a identifica marja de casare și erorile care au condiționat casarea totală sau parțială, a hotărârilor instanțelor de fond.

Prezenta notă a Direcției sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, cuprinde sinteza și statistica apelurilor (2a, 2ac, 3a) examinate de către Curtea de Apel Bălți în perioada anului 2022.

În legătură cu acest fapt, au fost studiate Fișele de evidență a dosarelor civile și rapoartele și registrele generale de examinare a cauzelor, generate de către Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor.

Cadrul legislativ ce a servit drept suport legal pentru prezenta notă:

- *Constituția RM*
- *Codul civil RM*
- *Codul de Procedură Civilă RM*
- *Convenția Europeană a Drepturilor Omului.*

I. Introducere

Procedura civilă constituie activitatea desfășurată de către instanțele judecătorești în scopul apărării drepturilor și intereselor legitime ale persoanei. Sarcina de îndeplinire a justiției într-un stat de drept, revine organelor statului, special constituite în acest scop.

Potrivit **art. 114** al Constituției RM ”Justiția se îndeplinește în numele legii numai de instanțele judecătorești”. Activitatea instanțelor judecătorești este reglementată de totalitatea normelor adoptate și sancționate în acest sens de către stat pentru a garanta respectarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei la îndeplinirea justiției.

În conformitate cu **art. 12, alin. (1) CPC RM** "Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărîrilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărîrilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărîrilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri".

Conform **art. 119** din Constituție și **art. 15 CPC RM**, participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

Astfel, instanța de apel este împuternicită să judece cererile de apel înaintate împotriva hotărîrilor primelor instanțe.

La judecarea cererii de apel, instanța de apel se bazează pe principiile indicate la **art. 373 CPC RM**:

(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

Alin.(4) art.373 abrogat.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

(6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepția cazurilor cînd consimte și cînd hotărîrea este atacată și de alți participanți la proces.

Conform **art. 385 CPC RM** Instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept:

- a) să respingă apelul și să mențină hotărîrea primei instanțe;
- b) să admită apelul și să modifice hotărîrea primei instanțe;
- c) să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărîrea primei instanțe, emițînd o nouă hotărîre;

d) să admită apelul, să caseze integral hotărîrea primei instanțe și să trimită cauza spre rejudecare în primă instanță doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art.388 alin.(1) lit.d) și i). La solicitarea participanților la proces, instanța de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanță doar o singură dată, în cazul prevăzut la art.388 alin.(1) lit.b);

e) să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărîrea primei instanțe, dispunînd încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art.265 și 267.

Temeiurile casării sau modificării hotărîrii de către instanța de apel le găsim la art.**386, 387, 388** CPC RM.

După examinarea apelului, instanța de apel adoptă și pronunță o decizie în corespundere cu prevederile art. **389** CPC RM.

II. Statistica activității Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți privind examinarea cauzelor de apel ordinar (2a).

În conformitate cu art. 357 Cod de Procedură Civilă RM "Hotărîrile susceptibile de apel pot fi atacate, pînă a rămîne definitive, în instanță de apel care, în baza materialelor din dosar și a celor prezentate suplimentar, verifică corectitudinea constatării circumstanțelor de fapt ale cauzei, a aplicării și interpretării normelor de drept material, precum și respectarea normelor de drept procedural, la judecarea cauzei în primă instanță".

Totodată, instanței de apel îi revine și îi aparține atribuțiile legale de corectare a erorilor admise de către primele instanțe.

Astfel, pe parcursul anului 2022, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a avut în procedură de examinare **1307** cauze în ordine de apel (2a), fiind încheiate **1012** cauze (**77,43%**), în rest pentru anul 2023 au rămas **295** cauze (**22,57%**).

Deci, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a încheiat **1012** apeluri (2a), dintre care:

- **312** apeluri restituite;
- **11** apeluri pe care a fost încetată procedura în baza art. 374 CPC;
- **4** cauze strămutate.

685 cauze au fost examinate, cu emiterea următoarelor soluții:

- pe 355 cauze au fost menținute hotărîrile instanțelor de fond (51,83%);
- pe 47 cauze au fost modificate hotărîrile instanțelor de fond (6,86%);

Casate total sau parțial (41,31%)

- pe **223** cauze a fost pronunțată hotărîre nouă (32,56%);
- **49** cauze au fost trimise la rejudecare (7,15%);
- pe **9** cauze a fost încetat procesul (1,31%);
- pe **2** cauze cererea a fost scoasă de pe rol (0,29%).

NOTĂ: Începând cu anul 2022 dosarele examinate, pe care au fost emise decizii de modificare a hotărîrilor (44 decizii în 2021 și 47 decizii în 2022), sunt indicate la statistică în rubrică separată (anterior fiind adăugate la procentajul de hotărîri casate). Astfel, că modalitatea de raportare a fost modificată în scopul indicării datelor corecte cu privire la numărul casărilor reale.

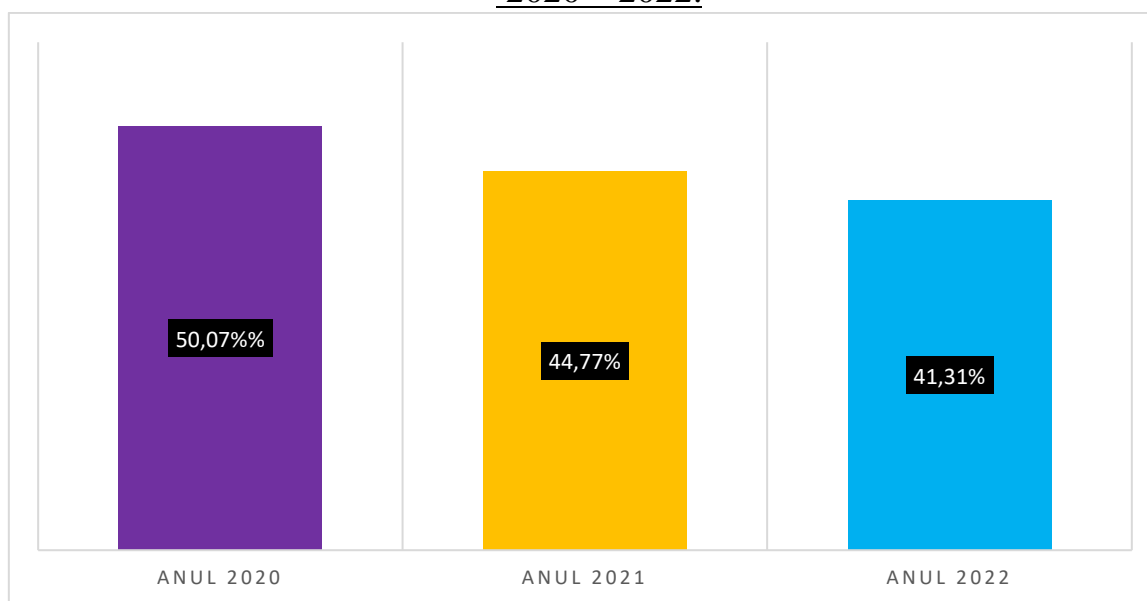
Diferența privind rata de soluționare și casare a apelurilor (2a) în ultimii 3 ani, este următoarea:

În anul **2020** au fost examinate **663** cereri de apel, dintre care: **331** hotărîri – menținute fără modificări, **332** hotărîri casate total sau parțial (**50,07%**);

În anul **2021** au fost examinate **793** cereri de apel, dintre care: **394** hotărîri – menținute fără modificări, **44** – hotărîri modificate, **355** hotărîri casate total sau parțial (**44,77%**);

În anul **2022** au fost examinate **685** cereri de apel, dintre care: **355** hotărîri – menținute fără modificări, **47** – hotărîri modificate, **283** hotărîri casate total sau parțial (**41,31%**);

Figura 1. Procentajul hotărîrilor casate (2a) pe parcursul anilor 2020 – 2022.

Conform informației din fig.1 conchidem că, în anul 2022, s-a modificat marja procentuală de casare a hotărîrilor instanțelor de fond, față de anul 2021

și 2020, fapt ce se datorează calculului diferit (fiind excluse hotărârile modificate din rubrica casate).

Figura 2. Informația ce vizează numărul apelurilor (2a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2020.

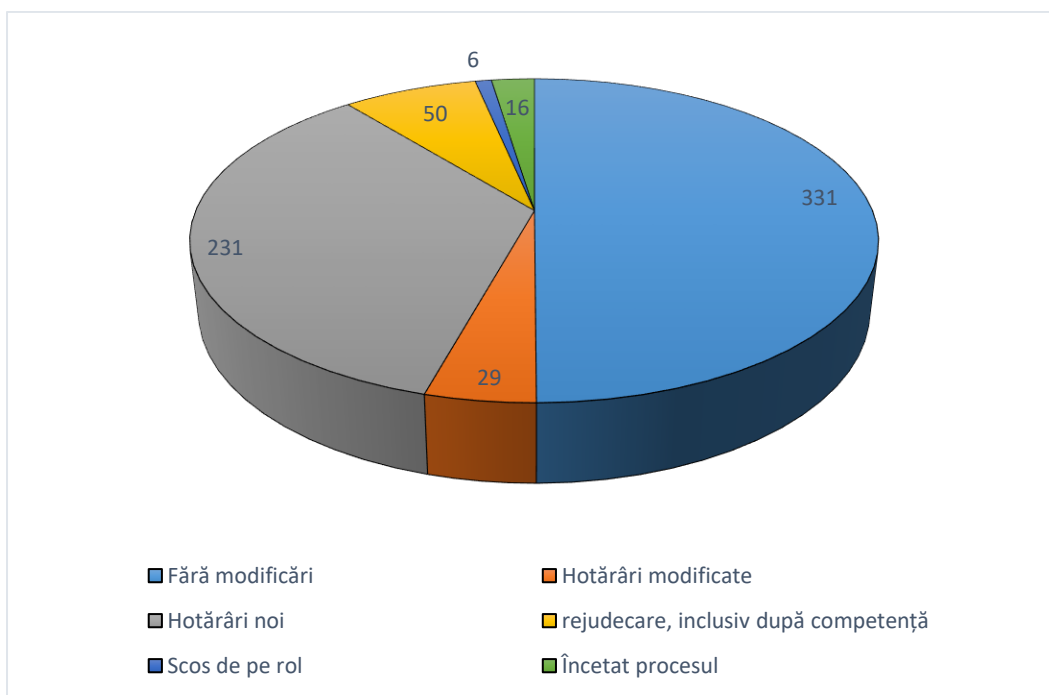

Figura 3. Informația ce vizează numărul apelurilor (2a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2021.

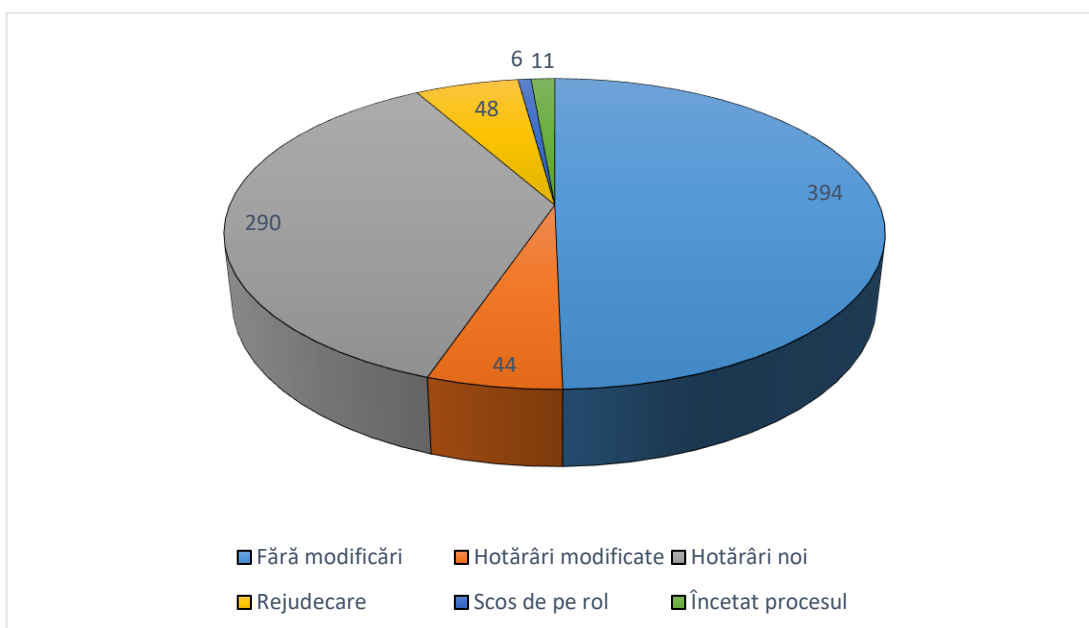
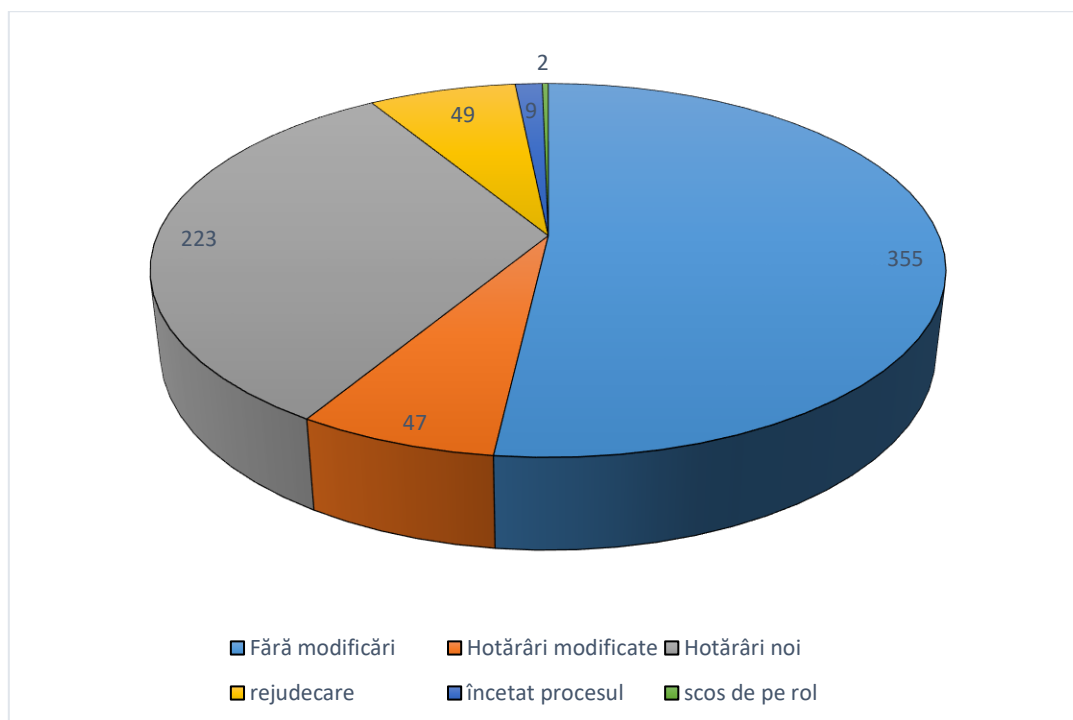

Figura 4. Informația ce vizează numărul apelurilor (2a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2022.

În continuare va fi prezentată informația privind numărul procentual al casărilor (2a), individual, pe fiecare instanță din raza de activitate a Curții de Apel Bălți.

Judecătoria Bălți 42,53 % casări:

Sediul Central, (40,79% casate). Din 320 cauze încheiate – 81 apeluri restituite, pe 7 cauze încetată procedura în baza art. 374 CPC, 4 cauze strămutate, respectiv 228 cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe 123 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 12 cauze s-a modificat hotărârea, pe 76 cauze s-a emis hotărâre nouă, 16 cauze transmise la rejudecare, 1 cauză – încetat procesul.

Sediul Fălești, (61,54% casate). Din 51 cauze încheiate – 12 apeluri restituite, respectiv 39 cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe 14 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 1 cauză s-a modificat hotărârea, pe 21 cauze s-a emis hotărâre nouă, 2 cauze transmise la rejudecare, 1 cauză – încetat procesul.

Sediul Sângerei (34,15% casate). Din 55 cauze încheiate – 14 apeluri restituite, respectiv 41 cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe 25 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 2 cauze s-a modificat hotărârea,

pe **9** cauze s-a emis hotărâre nouă, **4** cauze transmise la rejudecare, **1** cauză - scoasă cererea de pe rol.

Judecătoria Drochia 42,73 % casări:

Sediul Central, (44,90% casate). Din 79 cauze încheiate – 28 apeluri restituite, 2 cauze încetată procedura în baza art. 374 CPC, respectiv **49** cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe **25** cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe **2** cauze s-a modificat hotărârea, pe **16** cauze s-a emis hotărâre nouă, **4** cauze transmise la rejudecare, **2** cauze – încetat procesul.

Sediul Glodeni, (63,16% casate). Din 30 cauze încheiate – 11 apeluri restituite, respectiv **19** cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe **6** cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe **1** cauză s-a modificat hotărârea, pe **9** cauze s-a emis hotărâre nouă, **2** cauze transmise la rejudecare, **1** cauză – încetat procesul.

Sediul Râșcani (30,95%): Din 74 cauze încheiate – 32 apeluri restituite, respectiv **42** cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe **23** cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe **6** cauze s-a modificat hotărârea, pe **11** cauze s-a emis hotărâre nouă, **2** cauze transmise la rejudecare.

Judecătoria Edineț 36,69 % casate:

Sediul Central, (31,48% casate): Din 144 cauze încheiate – 35 apeluri restituite, 1 cauză încetată procedura în baza art. 374 CPC, respectiv **108** cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe **65** cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe **9** cauze s-a modificat hotărârea, pe **25** cauze s-a emis hotărâre nouă, **5** cauze transmise la rejudecare, **3** cauze – încetat procesul, **1** cauză - scoasă cererea de pe rol.

Sediul Ocnița, (66,66% casate): Din 29 cauze încheiate – 16 apeluri restituite, 1 cauză încetată procedura în baza art. 374 CPC, respectiv **12** cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe **2** cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe **2** cauze s-a modificat hotărârea, pe **7** cauze s-a emis hotărâre nouă, **1** cauză transmisă la rejudecare.

Sediul Briceni, (39,13% casate): Din 37 cauze încheiate – 14 apeluri restituite, respectiv **23** cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe **11** cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe **3** cauze s-a modificat hotărârea, pe **8** cauze s-a emis hotărâre nouă, **1** cauză transmisă la rejudecare.

Sediul Dondușeni (42,31% casate): Din 37 cauze încheiate – 11 apeluri restituite, respectiv **26** cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe **13** cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe **2** cauze s-a modificat hotărârea,

pe 9 cauze s-a emis hotărâre nouă, 1 cauză transmisă la rejudecare, 1 cauză – încetat procesul.

Judecătoria Soroca 45,26 % casate:

Sediul Central, (47,89% casate) Din 115 cauze încheiate – 44 apeluri restituite, respectiv 71 cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe 32 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 5 cauze s-a modificat hotărârea, pe 26 cauze s-a emis hotărâre nouă, 8 cauze transmise la rejudecare.

Sediul Florești, (37,50% casate): Din 38 cauze încheiate – 14 apeluri restituite, respectiv 24 cauze au fost examinate în ordine de apel (2a), dintre care pe 14 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 1 cauză s-a modificat hotărârea, pe 6 cauze s-a emis hotărâre nouă, 3 cauze transmise la rejudecare.

Judecătoria Strășeni, sediul Central: 1 cauză examinată – menținută hotărârea fără modificări.

Judecătoria Ungheni: 1 cauză examinată – menținută hotărârea fără modificări.

Judecătoria Chișinău, sediul Central: 1 cauză examinată – emisă hotărâre modificată.

Figura 5. Procentul casărilor (2a) pe judecătorii în perioada anului 2022

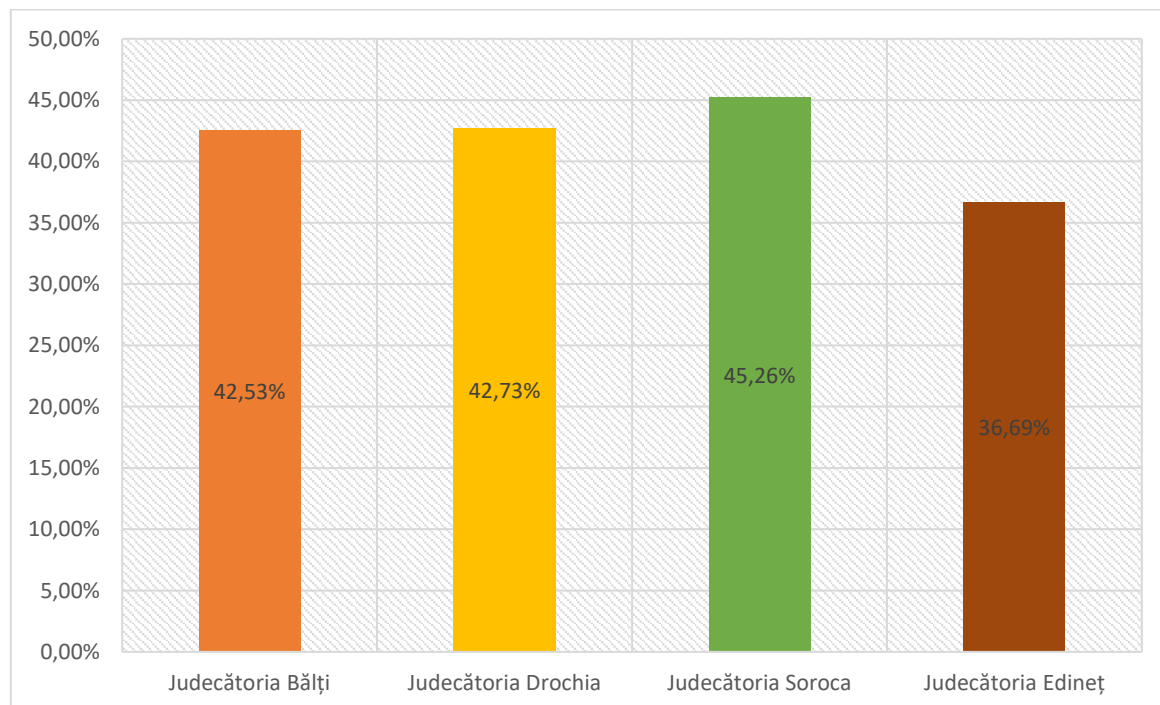
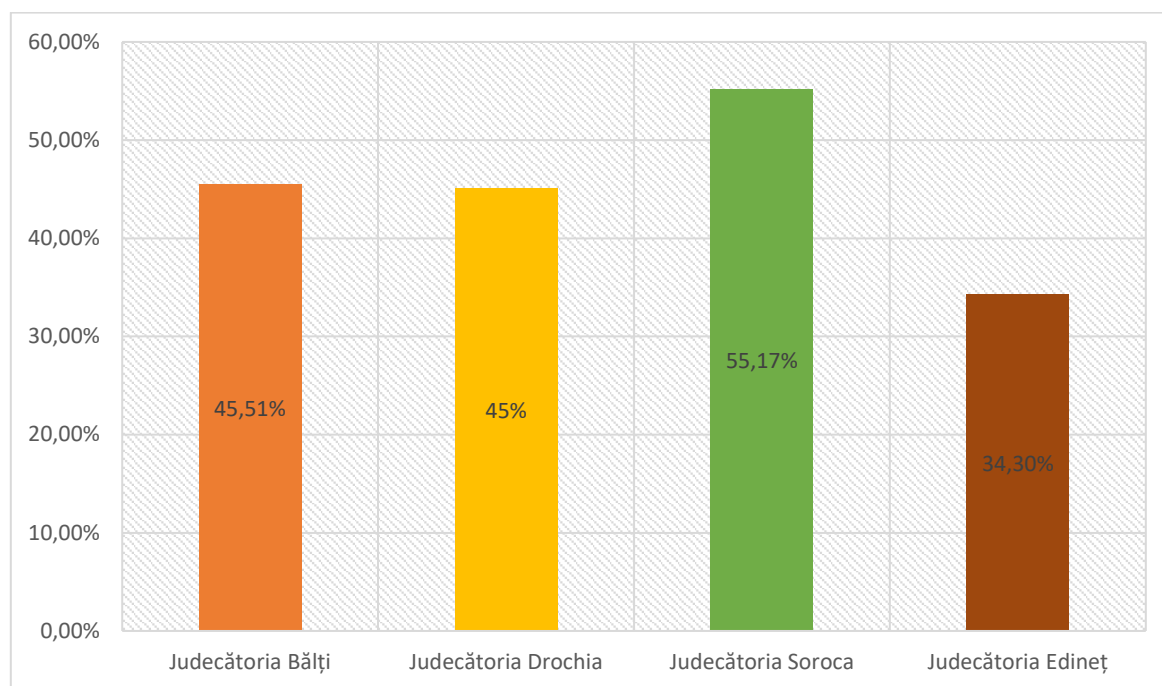

Figura 6. Procentul casărilor (2a) pe judecătorii în perioada anului 2021

III. Statistica activității Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți privind examinarea cauzelor în ordine de apel comercial (2ac).

Pe parcursul anului 2022, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a avut în procedură de examinare **170** cauze în ordine de apel comercial (2ac), fiind încheiate **130** cauze (**76,47%**), în rest rămânând **40** cauze (**23,53%**).

Deci, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a încheiat **130** apeluri comerciale (2ac), dintre care:

- **50** apeluri restituite;
- **3** apeluri pe care a fost încetată procedura în baza art. 374 CPC;

Astfel, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a examinat 77 apeluri comerciale (2ac), dintre care:

- pe **36** cauze au fost menținute hotărârile instanțelor de fond (**46,75%**);
- pe **5** cauze a fost modificată hotărârea instanței de fond (**6,50%**);

Casate total sau parțial (46,75%)

- pe **29** cauze au fost pronunțate hotărâri noi (**37,66%**);
- **6** cauze transmise la rejudecare (**7,79%**);

- pe 1 cauză s-a încetat procesul (1,3%).

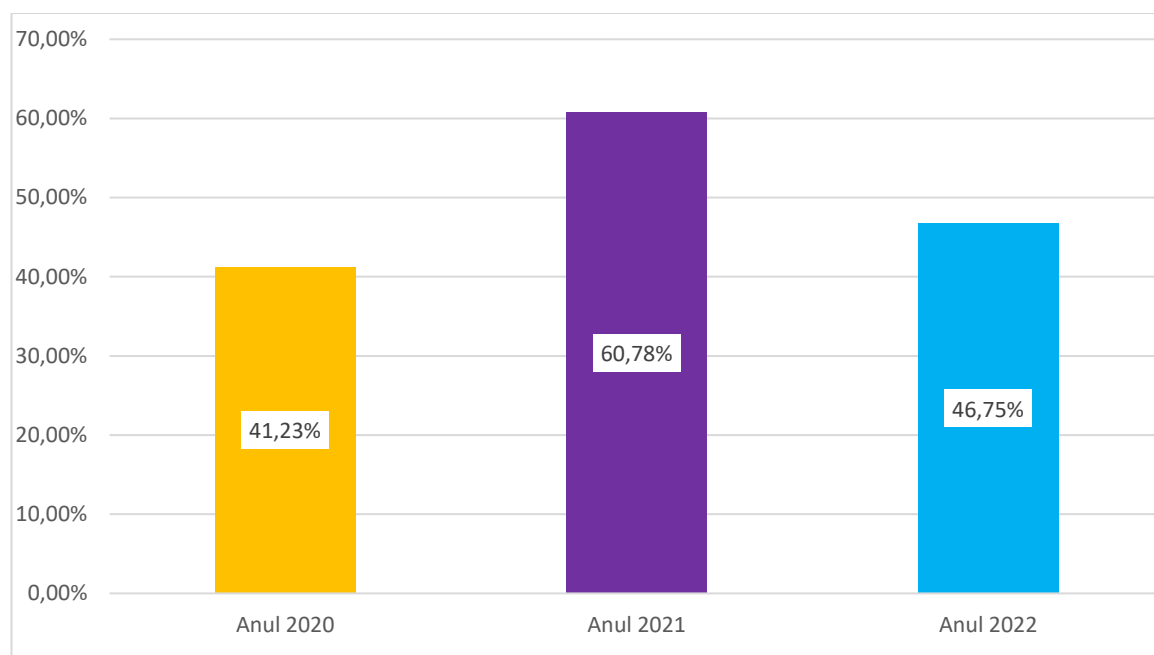
Comparație între ultimii trei ani de activitate:

În anul **2020** au fost examinate **79** cereri de apel comercial, dintre care: **46** hotărâri – menținute fără modificări, **33** hotărâri casate total sau parțial (**41,23%**);

În anul **2021** au fost examinate **102** cereri de apel comercial, dintre care: **36** hotărâri – menținute fără modificări, pe 4 cauze emise hotărâre modificată, **62** hotărâri casate total sau parțial (**60,78%**);

În anul **2022** au fost examinate **77** cereri de apel comercial, dintre care: **36** hotărâri – menținute fără modificări, pe 5 cauze emise hotărâre modificată, **36** hotărâri casate total sau parțial (**46,75%**);

Figura 7. Procentajul hotărârilor casate (2ac) în perioada anilor 2020 – 2022.

Conform informației din fig.7 conchidem că, în perioada anului 2022, s-a micșorat semnificativ marja de casare a hotărârilor instanțelor de fond în comparație cu aceeași perioadă a anului 2021, diferența constituind 14,03 %.

Figura 8. Numărul apelurilor comerciale (2ac) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, în anul 2020.

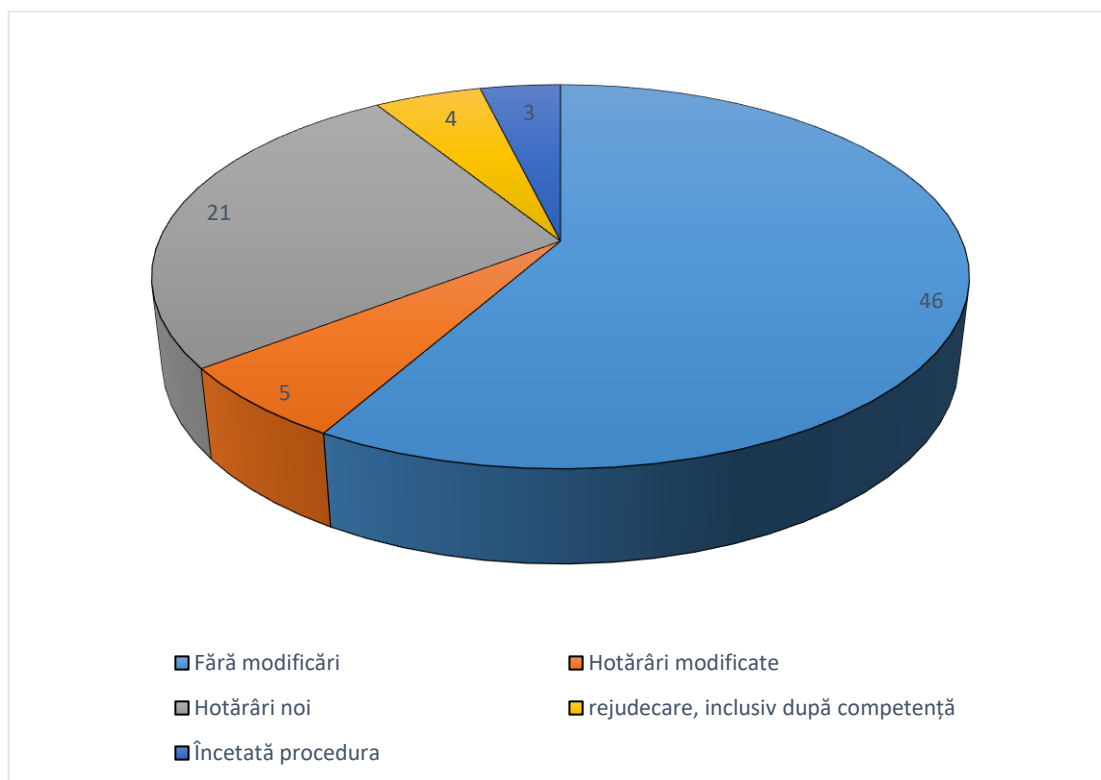

Figura 9. Numărul apelurilor comerciale (2ac) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, în anul 2021.

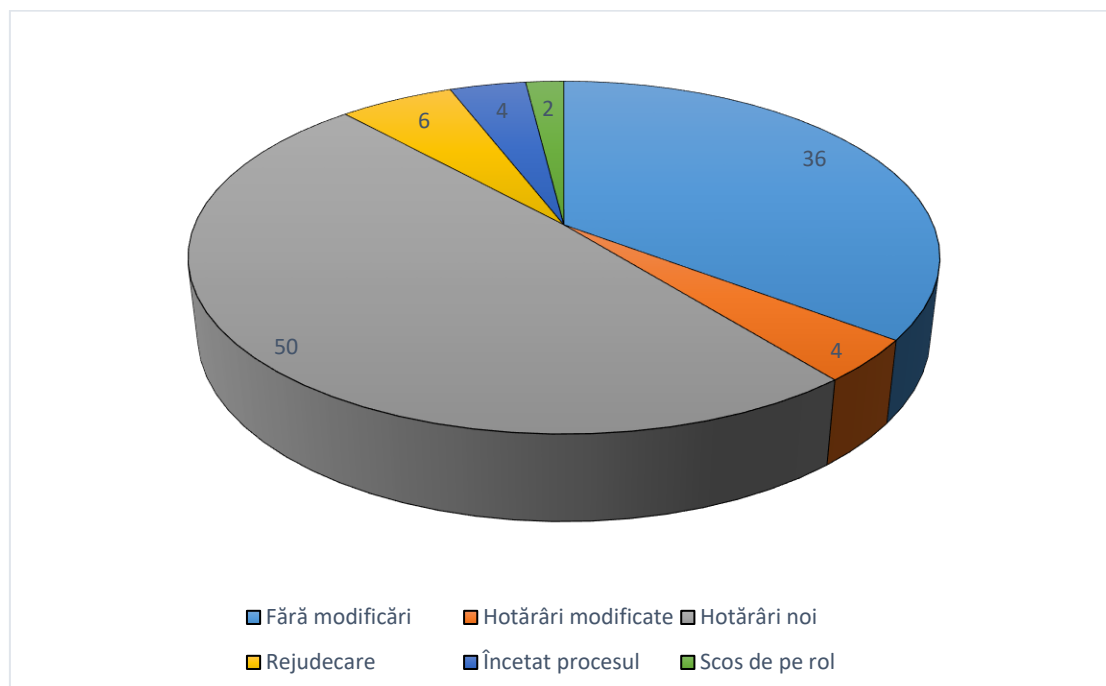
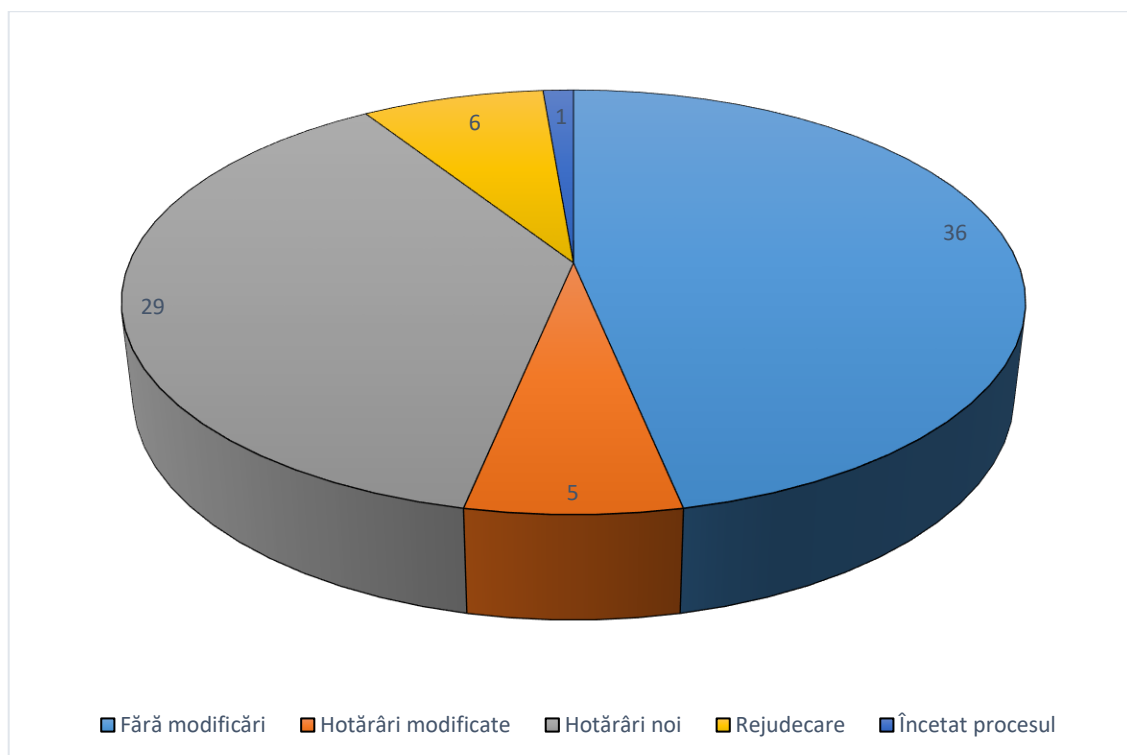

Figura 10. Numărul apelurilor comerciale (2ac) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, în anul 2022.

În continuare va fi prezentată informația privind numărul procentual al casărilor pe cauzele de apel comercial (2ac), individual, pe fiecare instanță din raza de activitate a CA Bălți.

Judecătoria Bălți (Sediul Central, Sediul Fălești, Sediul Sângerei): **42,11%**. Din 60 cauze încheiate – 21 apeluri restituite, pe 1 cauză încetată procedura în baza art. 374 CPC, respectiv 38 cauze au fost examinate în ordine de apel comercial (2ac), dintre care pe 18 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 4 cauze s-a modificat hotărârea, pe 13 cauze s-a emis hotărâre nouă, 2 cauze transmise la rejudecare, 1 cauză – încetat procesul:

Judecătoria Drochia (Sediul Central, Sediul Glodeni, Sediul Rîșcani): **66,67%** Din 23 cauze încheiate – 10 apeluri restituite, pe 1 cauză încetată procedura în baza art. 374 CPC, respectiv 12 cauze au fost examinate în ordine de apel comercial (2ac), dintre care pe 4 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 6 cauze s-a emis hotărâre nouă, 2 cauze transmise la rejudecare;

Judecătoria Edineț (Sediul Central, Sediul Briceni, Sediul Dondușeni, Sediul Ocnîța) **56,25%**: Din 33 cauze încheiate – 16 apeluri restituite, pe 1 cauză încetată procedura în baza art. 374 CPC, respectiv 16 cauze au fost examinate în ordine de apel comercial (2ac), dintre care pe 7 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 7 cauze s-a emis hotărâre nouă, 2 cauze transmise la rejudecare;

Judecătoria Soroca (Sediul Central, Sediul Florești) 27,27%: Din 14 cauze încheiate –3 apeluri restituite, respectiv 11 cauze au fost examinate în ordine de apel comercial (2ac), dintre care pe 7 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 1 cauză s-a modificat hotărârea, pe 3 cauze s-a emis hotărâre nouă.

Figura 11. Procentajul general al casărilor în ordine de apel comercial (2ac), pe instanțe, în perioada anului 2021

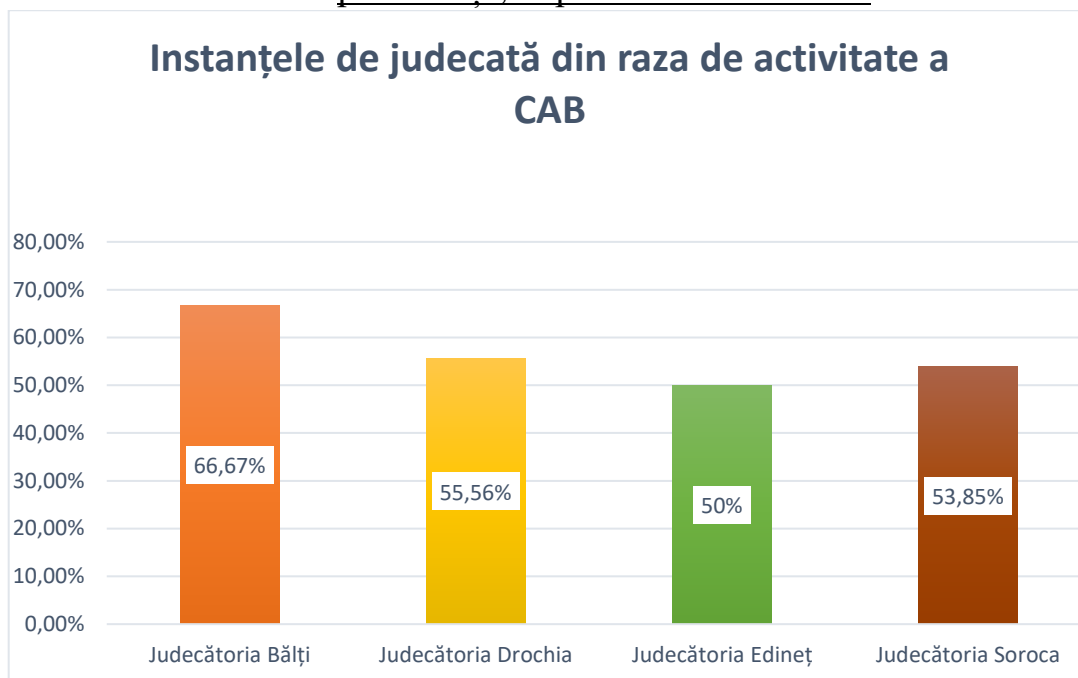
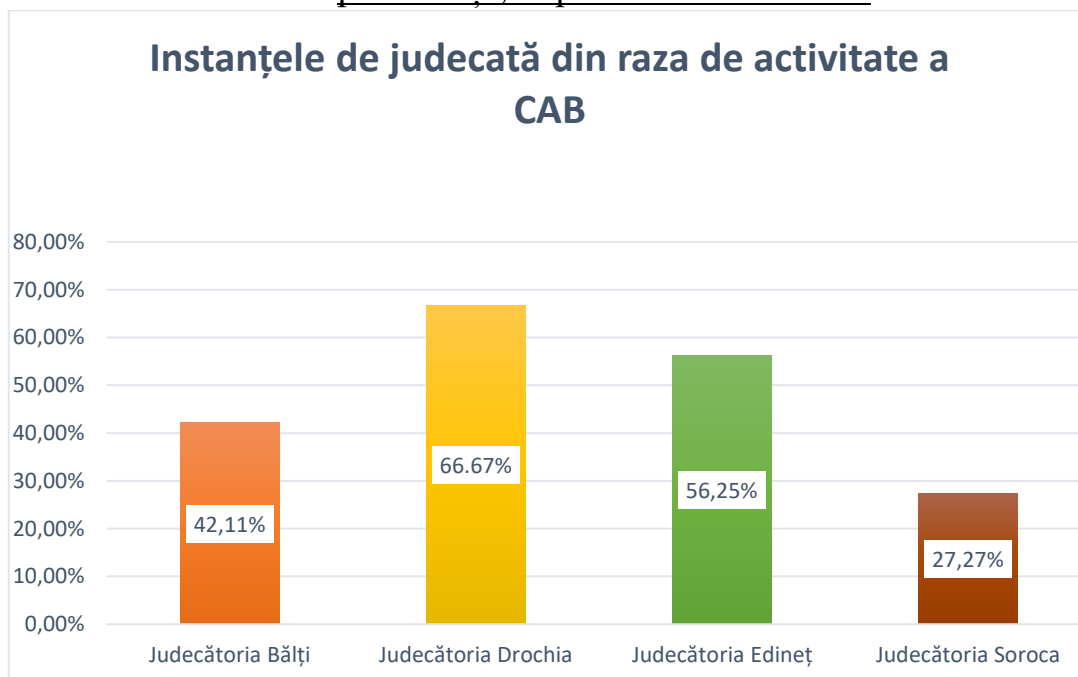

Figura 12. Procentajul general al casărilor în ordine de apel comercial (2ac), pe instanțe, în perioada anului 2022

IV. Activitatea Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți la examinarea cauzelor de contencios administrativ (3a).

Noțiuni generale. Din considerentul că, procedura de examinare a dosarelor în ordine de contencios administrativ este una specială, fiind înființat un colegiu specializat pentru examinarea acestor cauze, propunem un mic sumar cu noțiunile de bază ce țin de procedura și modalitatea de examinare a acestor dosare:

Conform art. 189. alin. (1) Cod Administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere. În scopul revendicării drepturilor ce reies dintr-un contract administrativ, acțiunea în contencios administrativ poate fi înaintată și de autoritatea publică.

Acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică care a desfășurat activitatea administrativă contestată, dacă legea nu prevede altfel.

Dacă la o procedură de contencios administrativ participă mai multe autorități publice, acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică pârâtă.

În cazurile prevăzute de lege, pînă la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, urmează să fie respectată procedura prealabilă.

Potrivit prevederilor art 226 alin. (2) Cod Administrativ, Hotărârile în fond se motivează în scris în termen de 45 de zile lucrătoare de la înregistrarea cererii de apel sau de recurs depuse în termen sau în termen de 45 de zile lucrătoare de la depunerea unei cereri de motivare a hotărîrii. Cererea de motivare a hotărîrii se depune în termenul de decădere de 15 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii.

În conformitate cu art. Art. 232 alin. (1) Apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntîrziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanței de apel. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărîrea contestată.

Examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în ședință publică, iar în cazuri de excepție stabilite de lege – în ședință închisă. Dacă participanții la proces convin de comun acord, examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în procedură scrisă.

Examinînd cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul; casează parțial hotărîrea primei instanțe și emite o altă decizie în partea casată; casează integral hotărîrea primei instanței și emite o nouă decizie. Instanța de apel nu este în drept să trimită cauza spre rejudecare în instanța de fond. Decizia de apel se motivează în scris în termen de 45 de zile de la data pronunțării.

III.1 Statistica activității Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți privind examinarea cauzelor în ordine de apel privind contenciosul administrativ (3a).

Pe parcursul anului 2022, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a avut în procedură de examinare **283** cereri de apel în ordinea Contenciosului Administrativ (3a), fiind încheiate **234** cauze (**82,69%**), în rest rămânând **49** cauze (**17,31%**).

Deci, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a încheiat **234** apeluri (3a), dintre care:

- **11** apeluri pe care a fost încetată procedura în baza art. 374 CPC;
- **42** cauze apelurile declarate inadmisibile;

Astfel, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a examinat 181 apeluri (3a), dintre care:

- pe **78** cauze s-a respins apelul și s-au menținut hotărârile primelor instanțe (**43,10%**);

Casate total sau parțial (56,90%)

- pe **101** cauze a fost pronunțată decizie nouă (**55,80%**);
- **1** cauză casată parțial cu emiterea unei alte decizii în partea casată (**0,55%**);
- pe **1** cauză - încetat procesul (**0,55%**).

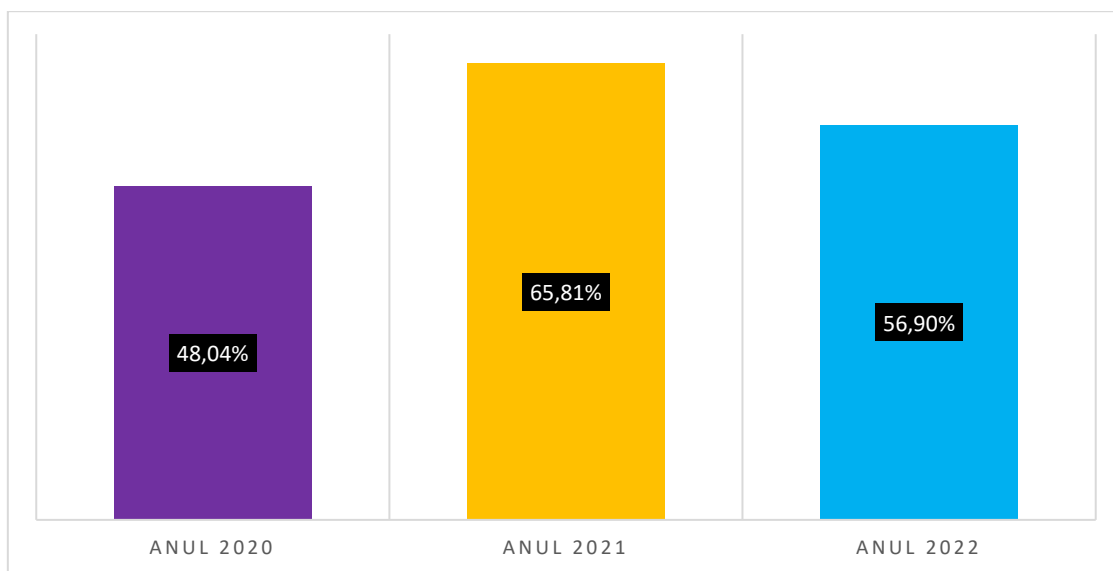
Comparație între ultimii trei ani de activitate:

În anul **2020** au fost examinate **102** cereri de apel, dintre care: **53** hotărîri – menținute fără modificări, **49** hotărîri casate total sau parțial (**48,04%**);

În anul **2021** au fost examinate **155** cereri de apel, dintre care: **53** hotărîri – menținute fără modificări, **102** hotărîri casate total sau parțial (**65,81%**).

În anul **2022** au fost examinate **181** cereri de apel, dintre care: **78** hotărîri – menținute fără modificări, **103** hotărîri casate total sau parțial (**56,90%**);

Figura 13. Procentajul hotărârilor casate (3a) în perioada anilor 2020 – 2022.

Conform informației din fig.11 conchidem că, în perioada anului 2022, s-a micșorat semnificativ marja de casare a hotărârilor instanțelor de fond în comparație cu aceeași perioadă a anului 2021, diferența constituind 17,77%.

Figura 14. Informația ce vizează numărul apelurilor (3a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2020.

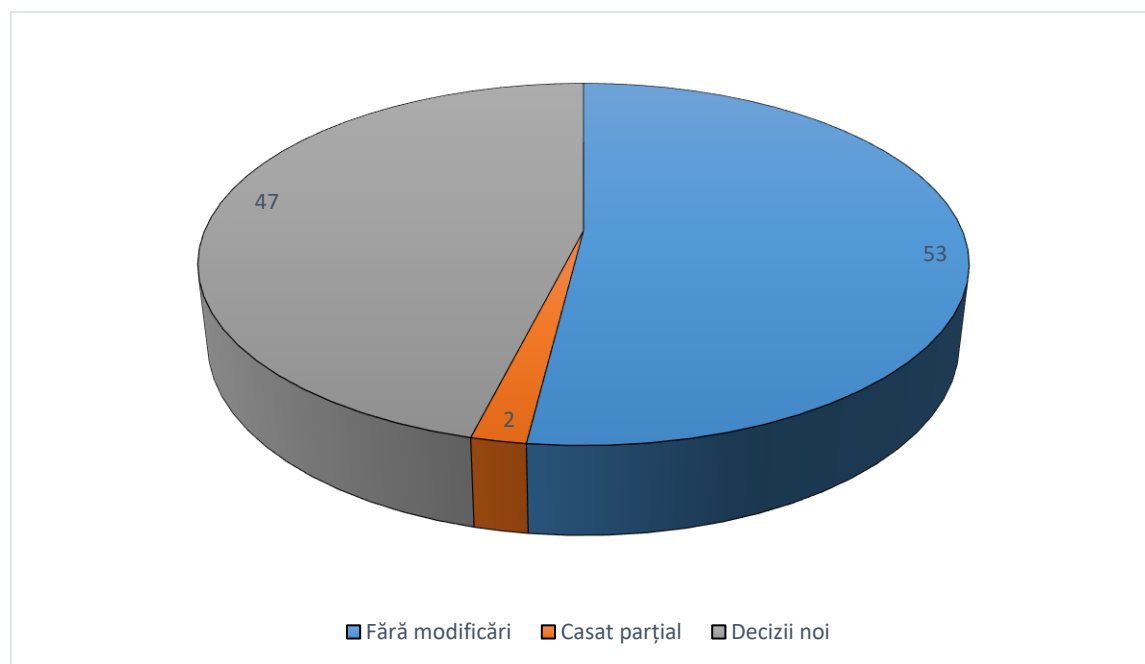

Figura 15. Informația ce vizează numărul apelurilor (3a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2021.

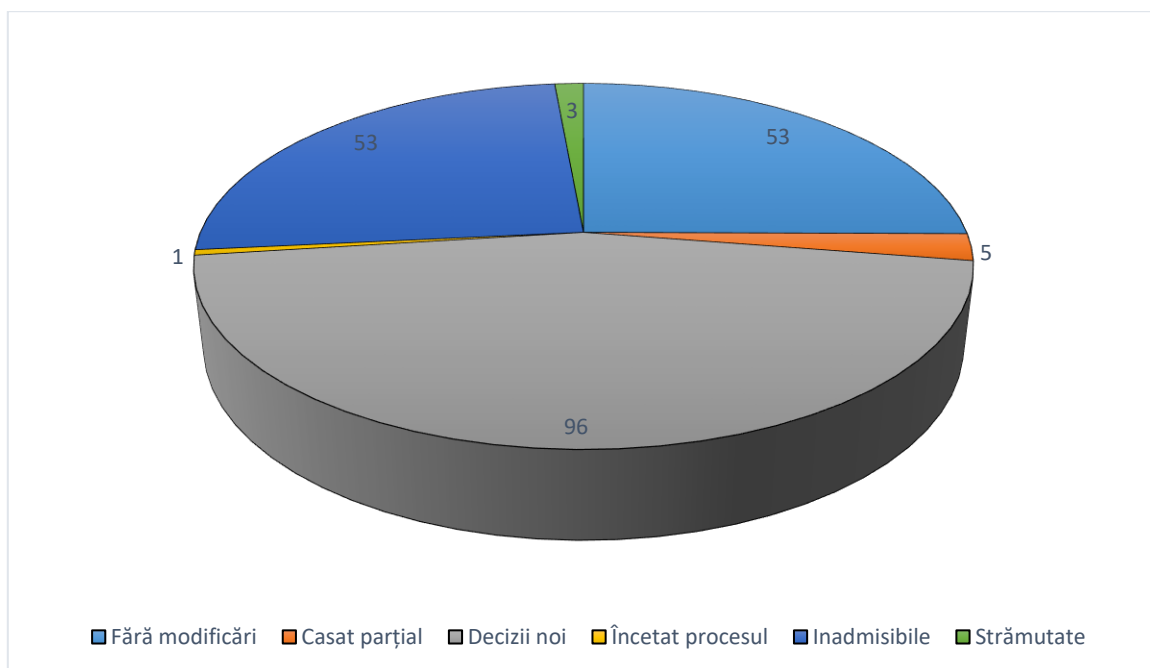
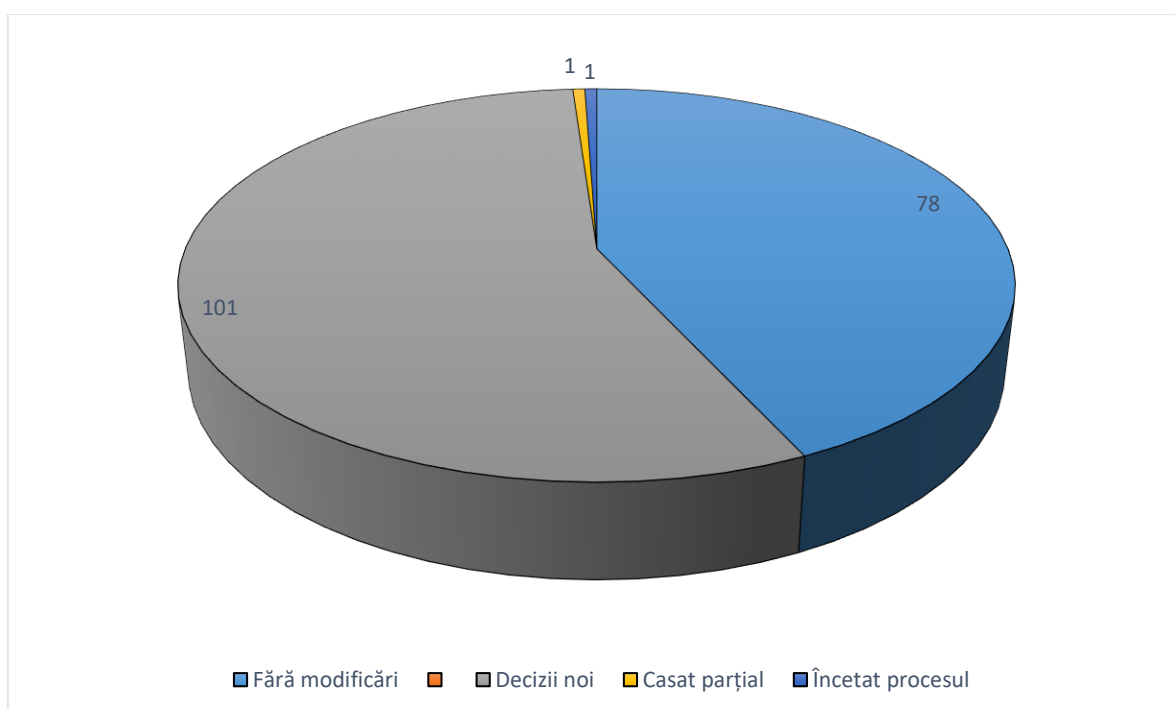

Figura 16. Informația ce vizează numărul apelurilor (3a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2022

În continuare va fi prezentată informația privind numărul procentual al casărilor pe cauzele de contencios administrativ (3a), individual, pe fiecare instanță din raza de activitate a CA Bălți.

Judecătoria Bălți (Sediul Central, Sediul Sîngerei, Sediul Fălești)
40%: Din 63 cauze încheiate, 13 cauze au fost declarate inadmisibile, respectiv, 50 cauze au fost examinate, dintre care, 30 apeluri respinse și 20 – hotărâri noi.

Judecătoria Drochia (Sediul Central, Sediul Glodeni, Sediul Rîșcani)
64,05%: Din 116 cauze încheiate, 17 cauze au fost declarate inadmisibile, 10 cauze încetată procedura în baza art. 374 CPC, respectiv, 89 cauze au fost examinate, dintre care, 32 apeluri respinse, 56 – hotărâri noi, pe 1 cauză încetat procesul;

Judecătoria Edineț (Sediul Central, Sediul Dondușeni, sediul Briceni, Sediul Ocnîța) **61,54%:** Din 32 cauze încheiate, 6 apeluri declarate inadmisibile, astfel, s-au examinat 26 cauze, dintre care, 10 apeluri respinse, 16 – hotărâri noi;

Judecătoria Soroca (Sediul Central, Sediul Florești) **62,50%:** Din 22 cauze încheiate - 5 apeluri declarate inadmisibile și 1cauză încetată procedura în baza art. 374 CPC, astfel s-au examinat 16 cauze, dintre care, 6 apeluri respinse și 10 – hotărâri noi.

Judecătoria Chișinău, sediul Chișinău: 1 cauză – apelul declarat inadmisibil.

Figura 17. Procentajul general al casărilor în ordine de apel contencios (3a), pe instanțe, în perioada anului 2021

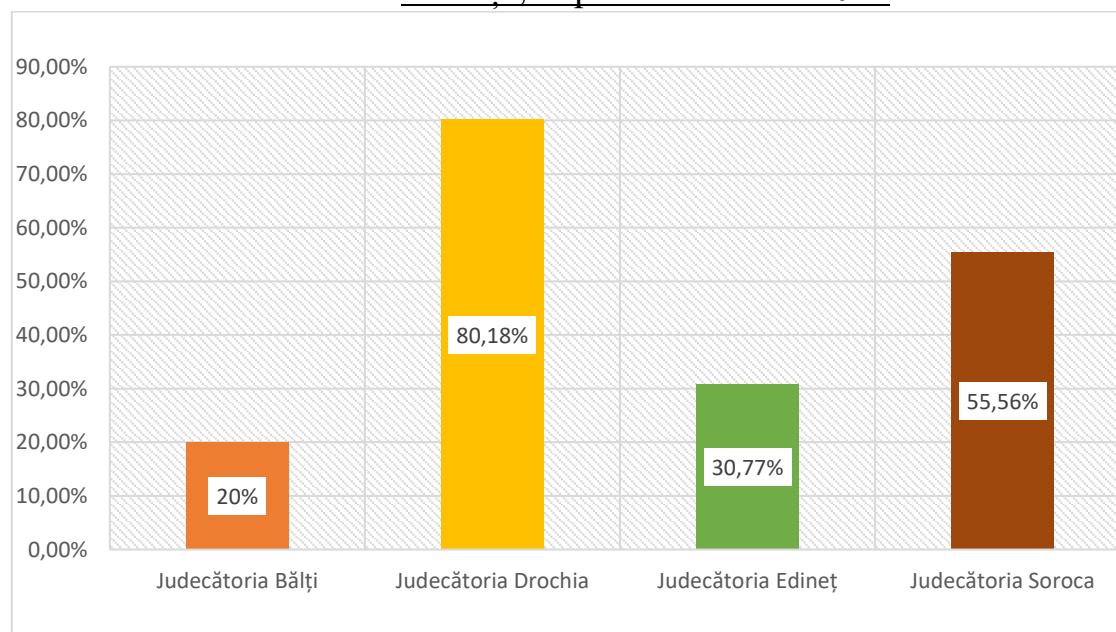
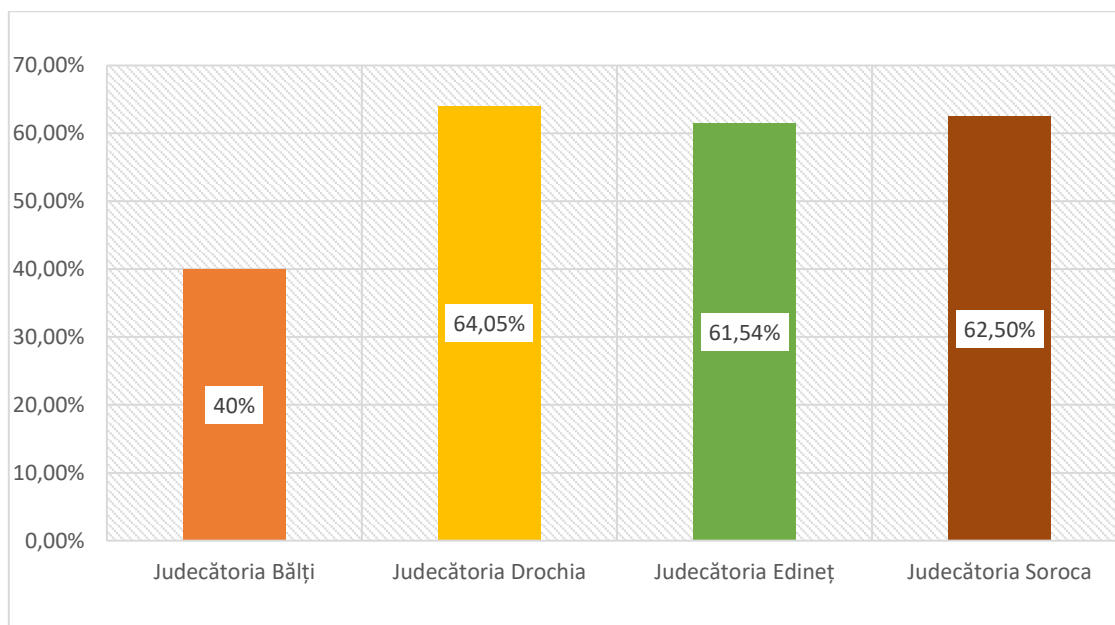

Figura 18. Procentajul general al casărilor în ordine de apel contencios (3a), pe instanțe, în perioada anului 2022

V. Activitatea Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți la examinarea cauzelor de insolabilitate (2ai).

Conform ultimelor modificări din Legea insolabilității 149/29.06.2012, care au intrat în vigoare la 08 mai 2022 (Legea privind modificarea unor acte normative nr. 59 din 17.03.2022), s-a stabilit o nouă procedură de examinare a cauzelor de insolabilitate. Principalele modificări survenind la art. 8 *Contestarea hotărârilor și a încheierilor instanței de insolabilitate*. Astfel, modificarea prevăzută la art. 8 alin. (1) ajustează calea de atac pe cauzele de insolabilitate, la procedura generală de contestare a hotărârilor emise de judecătoria prevăzută în Codul de procedură civilă – apelul, cu respectarea nivelului instanțelor competente. Conform noii redacții a art. 8 alin. (1), se contestă cu apel toate hotărârile instanței de insolabilitate, cu excepțiile prevăzute de Legea insolabilității. Deci, nu pot fi atacate cu apel hotărârile instanței de insolabilitate pronunțate în temeiul art. 21 alin. (6) din Legea insolabilității.

Conform redacției art. 8 alin. (6), cererile de apel se examinează în procedură scrisă, în termen de până la 60 de zile de la data intentării procedurii de apel, în condițiile examinării cauzei în primă instanță. Totuși, instanța de apel poate dispune citarea participanților la proces dacă, pornind de la circumstanțele particulare, considerând acest fapt ca fiind necesar pentru soluționarea corectă și echitabilă a cauzei.

Din conținutul Legii insolabilității rezultă expres principiul celerității, potrivit căruia, participanții la procesul de insolabilitate și în special instanța de insolabilitate au îndatorirea să asigure efectuarea cu operativitate a actelor și

operațiunilor pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului. Astfel, prevederea de la art. 8 alin. (7) "*Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la data pronunțării.*" este dictată de practica unitară a statelor europene, în special România, Serbia, Italia, etc., precum și de standardele și recomandările internaționale, Ghidul legislativ privind legislația insolvenței, elaborat de Comisia Națiunilor Unite pentru Drept Comercial Internațional (UNCITRAL). Autorii naționali menționează că prevederea caracterului definitiv și irevocabil a deciziilor instanțelor de apel în privința hotărârilor instanțelor de insolvență, este pe deplin conformă cu prevederile Codului de procedură civilă. Or, art. 254 alin. (2) lit. a1) prevede următoarele: „Rămân irevocabile hotărârile judecătorești emise în primă instanță, contestate cu apel, fără drept de recurs;”

Restul modificărilor operate în Legea insolvenței se rezumă la substituirea din cuprinsul textului legii a prevederilor ce reglementează recursul împotriva hotărârilor instanței de insolvență, cu calea de atac nouă – apelul.

Drept urmare modificărilor survenite la Legea insolvenței s-a modificat și cadrul normativ conex, Astfel, s-a modificat și s-a completat Instrucțiunea cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătoria și curți de apel, aprobată prin Hotărârea CSM nr.142/4 din 4 februarie 2014, după cum urmează:

- pct.56 după textul " • 2ac - pentru cauze comerciale:" s-a completat cu textul: "**• 2ai - pentru apel împotriva hotărârilor în cauze de insolvență**";

- pct.57 în textul "• 2ri - pentru recurs împotriva hotărârilor în cauze de insolvență" cuvântul "hotărârilor" s-a substituit cu cuvântul "încheierilor";

• textul " • 2rci - pentru recurs împotriva încheierilor în dosarele de insolvență" a fost exclus.

În acest mod, în ultimele 6 luni a anului 2022, la Curtea de Apel Bălți a fost înregistrată o categorie nouă de apeluri privind contestarea hotărârilor emise pe cauzele de insolvență, cu indice separat – **2ai**.

Statistica activității Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți privind examinarea cererilor de apel în cauzele de insolvență (2ai).

Pe parcursul anului 2022, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a avut în procedură de examinare **33** cereri de apel (2ai), fiind încheiate **23** cauze (**69,70%**), în rest rămânând **10** cauze (**30,30%**).

Deci, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a încheiat **23** apeluri (2ai), dintre care:

- **1** cauză încetată procedura în baza art. 374 CPC;

➤ **9** apeluri restituite;

Astfel, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a examinat 13 apeluri (2ai), dintre care:

➤ pe **7** cauze s-a respins apelul și s-au menținut hotărârile primelor instanțe (**53,85%**);

Casate total sau parțial (46,15%)

- pe **3** cauze a fost pronunțată hotărâre nouă (23,08%);
- **2** cauze transmise la rejudecare (15,38%);
- pe **1** cauză - încetat procesul (7,69%).

Judecătoria	Total cauze soluționate	Restituit	Retras (art. 374 CPC)	Fără modificări	Hotărâre nouă	Rejudecare	Încetat procesul
Judecătoria Bălți	16	7	1	3	2	2	1
Judecătoria Edineț	3	-	-	2	1	-	-
Judecătoria Soroca	3	2	-	1	-	-	-
Judecătoria Drochia	1	-	-	1	-	-	-
TOTAL	23	9	1	7	3	2	1

VI. Totalul apelurilor examinate (2a, 2ac, 3a, 2ai) de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți

*Făcând o totalizare a statisticii judiciare privind examinarea dosarelor civile în ordine de apel (2a, 3a, 2ac, 2ai) de către Curtea de Apel Bălți, constatăm că, în perioada anului 2022 au fost examinate **956** cauze, dintre care pe **476** cauze au fost menținute hotărârile instanțelor de fond, **52** – hotărâri modificate, iar pe **428** cauze, hotărârile primelor instanțe au fost casate total sau parțial, ceea ce constituie **44,77 %***

Numărul total de cauze examinate pe indicii 2a, 3a și 2ac, 2ai.

Judecătoria Bălți – Din **404** cauze examinate, **172** cauze casate (**42,57%**);

Judecătoria Drochia – Din **212** cauze examinate, **112** cauze casate (**52,83%**);

Judecătoria Edineț – Din 214 cauze examinate, 88 cauze casate (41,12%);

Judecătoria Soroca – Din 123 cauze examinate, 56 cauze casate (45,53%).

Alte judecătoria – din 3 cauze examinate, 2 – menținute fără modificări și 1 hotărâre modificată.

Figura 19. Procentajul general

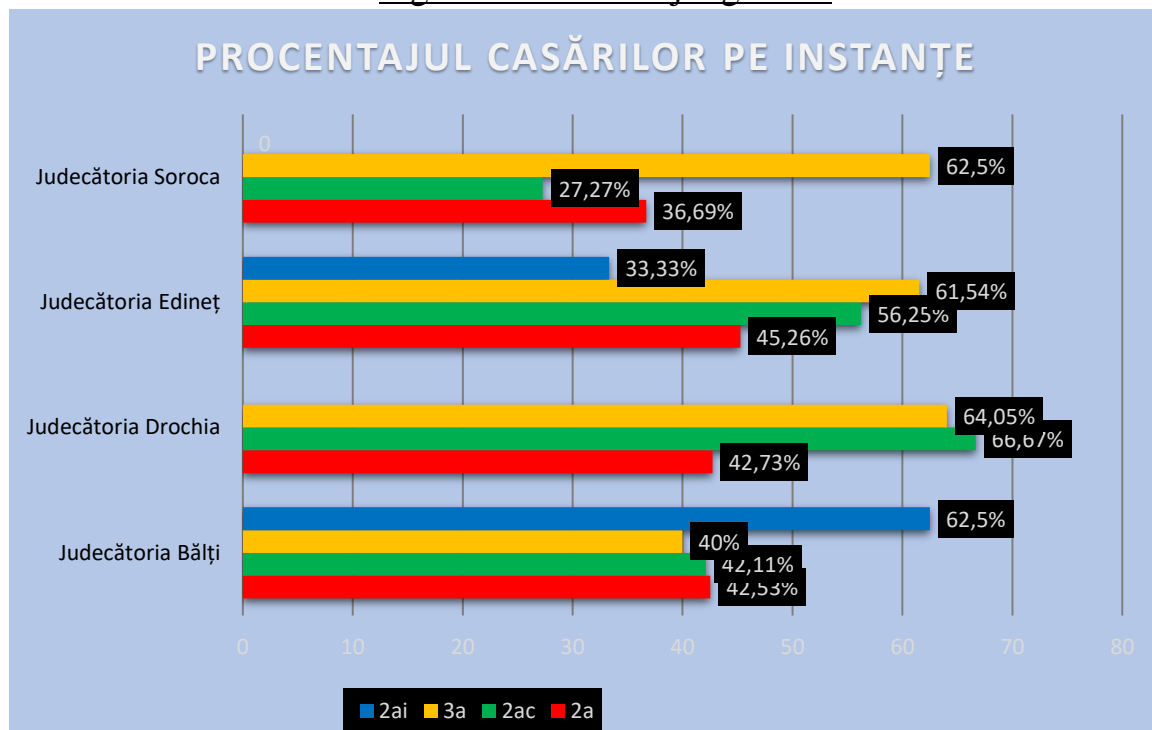
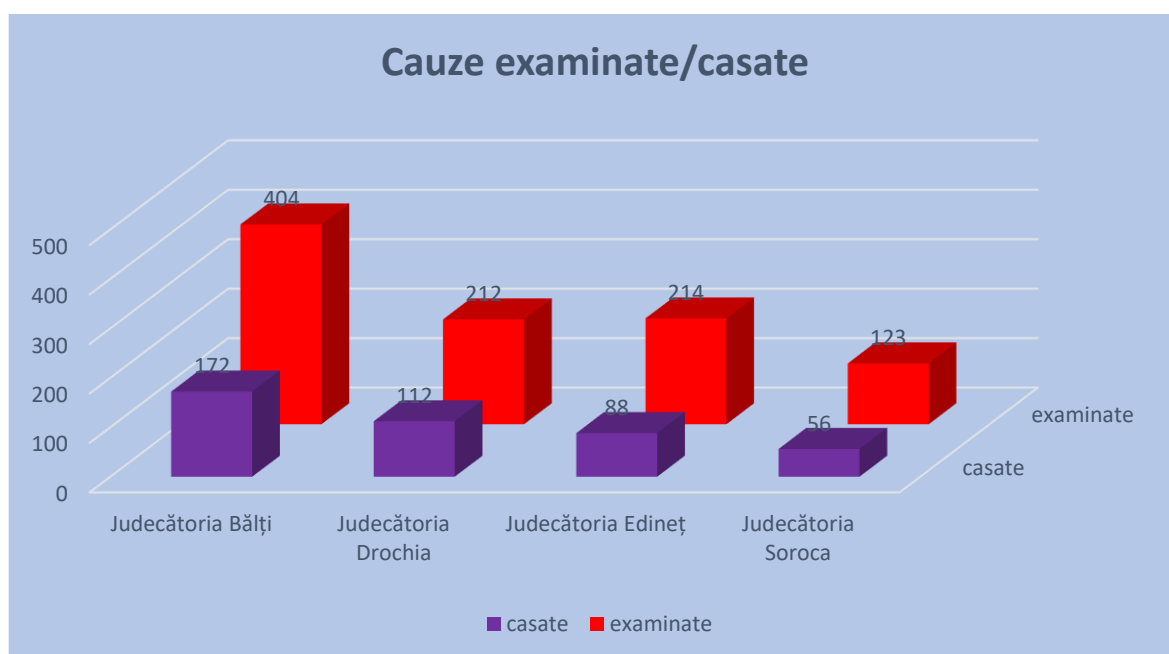

Figura 20. Numărul total de cauze examinate/casate

Concluzii și recomandări.

Codul de procedură civilă al RM la art. 4 „Sarcinile procedurii civile” prescrie că, sarcinile procedurii constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor

de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice. Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Instanța de judecată, judecă cauza conform normelor din art.222-226 CPC RM, conducându-se de rigorile art.137-141 CPC RM.

În urma studiului efectuat asupra deciziilor civile, comerciale, de insolvabilitate și de contencios administrativ, examinate în perioada a 12 luni a anului 2022 de către Colegiul civil și de Colegiul specializat de contencios administrativ a Curții de Apel Bălți, s-a constatat că, instanțele de fond comit deseori erori și abateri de la normele de drept material și procesual care duc la casarea totală sau parțială a hotărârilor primelor instanțe. Astfel, cu trimitere la prevederile art.386 alin. 1, lit. a), b), c), d) Cod de procedură civilă RM, menționăm că, instanțele de fond nu dau o apreciere la justa valoare a probelor, interpretează eronat legislația sau examinează superficial cauza, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii rămânând neconstatate și neelucidate pe deplin, sau circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, pe care prima instanță le consideră constatate, nu sunt dovedite cu probe veridice și suficiente. În alte cazuri concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sînt în contradicție cu circumstanțele pricinii, deci normele de drept material sunt aplicate eronat, în urma cărui fapt este destul de ridicat procentul hotărârilor casate.

În contextul mențiunilor de mai sus, se îndrumă instanțele de judecată de a fi mai precaute și atente la problemele ce vizează institutul aprecierii probelor înaintate, ca o activitate de bază în efectuarea actului de justiție, acordând o valoare obiectivă tuturor actelor și materialelor din dosar, supunându-le pe parcursul judecării cauzei unei verificări minuțioase.

Totodată, se constată că, instanțele de fond nu citează în modul cuvenit și nu comunică toate actele de procedură participanților la proces și persoanelor interesate, nu atrag în proces toate persoanele interesate și soluționează problema drepturilor persoanelor neantrenate în proces.

La finele prezentei note rezultăm cu certitudine că, instanțele de fond urmează să se conformeze prevederilor legislației naționale, precum și celor internaționale la care Republica Moldova este parte (Convenția Europeană a Drepturilor Omului), rămâne primordială cerința privind respectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, ori, acestea nu relevă doar modalitatea corectă de aplicare și interpretare a normelor materiale și procedurale, dar este și o garanție a respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, care trebuie să persiste pe parcursul întregului proces de judecată. Din aceste considerente, se accentuează necesitatea studierii mai aprofundate și aplicării practicii relevante a CEDO.

Pentru a întruni obiectivul diminuării erorilor judiciare asemenea celor sus menționate, care ar avea drept scop pronunțarea unor hotărâri judecătorești legale și întemeiate, precum și în scopul unei practici judiciare uniforme, avînd în vedere rezultatele sintezei în cauză, se propune:

1. De a discuta prezenta sinteză la ședința operativă a Colegiului Civil de Contencios administrativ al Curții de Apel Bălți;
2. De a discuta prezenta sinteză la Adunarea regională anuală a instanțelor din raza de activitate a Curții de Apel Bălți;
3. De a plasa informația nominalizată pe Pagina-WEB a Curții de Apel Bălți.

Prezenta sinteză a fost întocmită de către:

Coordonator:
Vicepreședintele interimar
al Curții de Apel Bălți

Stela Procopciuc

Executor:

Ecaterina Țarălungă